RADA PRE VYSIELANIE A RETRANSMISIU

Kolárska č. 6, 811 06 Bratislava

Rozhodnutie č. RL/17/2009 Bratislava dňa 19.05.2009
Správne konanie č.: 33-PgO/O-623/2009 Doložka právoplatnosti:

R o z h o d n u t i e

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada") ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. g/ zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.") postupom podľa ustanovenia § 71 zákona č. 308/2000 Z.z. rozhodla, že účastník správneho konania č. 33-PgO/O-623/2009 Slovenský rozhlas, vysielateľ na základe zákona

porušil

povinnosť ustanovenú v § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z, z.

tým,

že dňa 21.11.2008 o cca 12:30 hod. odvysielal program *Z prvej ruky*, v ktorom došlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu – **upozornenie na porušenie zákona.**

Podľa § 64 ods. 4 zákona č. 308/2000 Z. z.: *„Uložením sankcie nezaniká povinnosť, za ktorej porušenie sa sankcia uložila.“*

O d ô v o d n e n i e

V zmysle § 4 zákona č. 308/2000 Z. z., Rada je orgánom verejnej správy, ktorého prvoradým poslaním je presadzovať záujmy verejnosti, pričom dohliada na dodržiavanie právnych predpisov upravujúcich vysielanie a retransmisiu a vykonáva štátnu správu v oblasti vysielania a retransmisie v rozsahu vymedzenom cit. zákonom.

Do pôsobnosti Rady patrí aj ukladanie sankcií vysielateľom a prevádzkovateľom retransmisie, stanovených § 64 až 67 zákona č. 308/2000 Z. z., pričom na konanie podľa tohto zákona sa,

v súlade s § 71 zákona č. 308/2000 Z. z., vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb., s výnimkou ustanovení § 49, § 53, § 54, § 56 až 68.

Dňa 10.02.2009 začala Rada správne konanie voči spoločnosti Slovenský rozhlas, vysielateľ na základe zákona vo veci možného porušenia § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. v súvislosti s tým, že dňa 21.11.2008 o cca 12:30 hod. odvysielal program *Z prvej ruky,* v ktorom mohlo dôjsť k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti.

Začatie správneho konania bolo účastníkovi konania dňa 23.02.2009 riadne oznámené a súčasne bol vyzvaný, aby v lehote do 15 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. k oznámeniu zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy. Súčasne bol upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov.

Stanovisko účastníka konania k oznámeniu o začatí správneho konania nebolo Rade doručené.

V súvislosti s predmetom správneho konania č. 33-PgO/O-623/2009 vedeného voči Slovenskému rozhlasu, vysielateľovi na základe zákona a v zmysle § 21 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) sa dňa 19.05.2009 o 10.00 hod. uskutočnilo v sídle Rady ústne pojednávanie, z dôvodu zistenia presného a úplného skutkového stavu veci.

Rada sa so skutkovým stavom oboznámila a v danej veci rozhodla dňa 19.05.2009.

* * *

Prepis monitorovaného programu

Monitorované vysielanie: *Z prvej ruky*
Vysielané dňa: 21. 11. 2008
Čas vysielania: 12:30 – 12:55

12.30:04
Juraj Hrabko, moderátor: *„Príjemné poludnie, na vlnách rádia Slovensko začína pravidelná diskusná relácia Z prvej ruky. Z jej štúdia vás zdraví Juraj Hrabko. Vitajte pri jej počúvaní. Ako obvykle každý piatok, aj dnes sa budeme venovať hlavným spoločensko-politickým udalostiam tohto týždňa. Svoje názory, argumenty a hodnotiace úsudky budú prezentovať zástupkyňa šéfredaktora denníka Új Szó Katarína Czajliková, publicista denníka Pravda Ján Füle a komentátor denníka Sme Ivan Štulajter. Dobrý deň, vitajte v štúdiu.“*
Hostia: *„Dobrý deň.“*
Juraj Hrabko: *„Otázky mojim hosťom môžete klásť aj vy naši poslucháči, a to prostredníctvom e-mailu na adresu slovensko@rozhlas.sk alebo SMS správy na číslo 7773 v tvare Slovensko medzera a váš text.*
Začnime dozvukmi sobotňajšieho stretnutia predsedov vlád Maďarska a Slovenska. Tými, ktoré sa ale udiali tento týždeň, to znamená, či to bol list maďarského predsedu vlády pána Gyurcsánya predsedovi vlády Slovenskej republiky Robertovi Ficovi, schválenie novely trestného zákona na strane slovenskej voči... ktorý sa týka exrémistov a ďalšie následné kroky aj na strane maďarskej. Takže pani Cajlíková, ako to vy vnímate?“
Katarína Czajliková, Új Szó: *„No, tak myslím si v prvom rade, že už pred tým samotným stretnutím predsedov vlád bolo jasné, že nie je možné očakávať nejaké veľmi bombastické alebo veľkolepé výsledky, myslím si, že toto sa aj potvrdilo, naďalej si myslím, že je úspechom*

aj to, že sa vôbec toto stretnutie uskutočnilo, pretože ako vieme, tak bilaterálne stretnutie oficiálne teda slovenského a maďarského premiéra nebolo od roku 2002 tuším a samozrejme je veľké množstvo problematických otázok, o ktorých je potrebné hovoriť a začalo sa o nich hovoriť. No samozrejme tie závery sú v istých momentoch otázne, ak si napríklad vezmeme tie body, ktoré vlastne vyzdvihuje maďarský premiér Ferencz Gyurcsány a teda slovenská reakcia na ne, ale úvodom by som teda povedala, že aspoň teda v tom nastal nejaký posun, že sa naštartoval nejaký dialóg, pretože doteraz to tu chýbalo."

Juraj Hrabko: *„Tie body si samozrejme premeníme na drobné. Ján Füle a jeho hodnotenie stretnutia."*

Ján Füle, Pravda: *„Keby bola situácia úplne normálna akože nie je, tak sa tým ani nemusíme zaoberať, je to stretnutie premiérov dvoch susedných krajín, je tam početná slovenská menšina, tu je ešte početnejšia maďarská menšina, jednoducho máme milión tém, o ktorých sa môžu rozprávať premiéri, predsedovia parlamentov, prezidenti. Častejšie alebo často majú o čom hovoriť. Skôr sa tá kvázi maďarská karta na jednej strane a slovenská na druhej sa rozohráva takým v zásade celkom dobrým spôsobom tým, že sa robia ústupky na obidvoch stranách, ktoré by sa samozrejme mali robiť, tým, že maďarský premiér veľmi sympaticky navštívil Békešskú Čabu, kde je spoločná škôlka a škola s vyučovacím jazykom slovenským, prisľúbil podporu národnostným menšinám, povedal, že aj slovenská menšina je obohatením Maďarska a vôbec menšiny sú obohatením tej krajiny. To isté sa urobilo aj u nás, že premiér rokoval s ministrami v Komárne, povedali, že chcú postaviť nový most, hovorili o učebniciach, proste otvorili úplne normálne témy. Je také smutné, že to museli odštartovať chuligáni, ktorí nemajú nič spoločné s futbalom ani s fanúšikovstvom, ktorí sem prišli a vlastne paradoxne urobili niečo dobré, že otvorili cestu politikom, aby sa začali normálne rozprávať."*

Juraj Hrabko: *„A ešte názor Ivana Štulajtera."*

Ivan Štulajter, komentátor denníka Sme: *„Myslím si, že vždy je lepšie, keď sa politici stretnú a snažia sa vytvoriť nejakú bázu na dialóg, čiže z tohto hľadiska to treba oceniť, aj keď to bolo cítiť, že to nebolo nejaké veľmi teplé a vrúcne, ale bolo to jednoducho stretnutie, ktoré môže nejakým spôsobom upokojiť tú situáciu. Nie som si istý, či to stretnutie urobí nejakú veľkú ráznu zmenu, v tom, čo Jano Füle hovoril, že je to vlastne naštartované chovaním chuligánov a extrémistov, to je samozrejme už iná otázka. Chcem povedať jednu vec, že pokiaľ by na Slovenskej strane neexistovalo to, ten fenomén, ktorý zosobňuje Slovenská národná strana v podaní predsedu Slovenskej národnej strany Jána Füleho* (!)*, tak v podstate by malo Slovensko veľmi dobrú..."*

Juraj Hrabko: *„Prepáčte ale Jána Füleho asi ťažko."*

Ivan Štulajter: *„Eeee... Jána Slotu, Janko prepáč...* (smiech) *Jána Slotu. Keby takýto fenomén neexistoval, tak v podstate by Slovensko malo, a slovenská diplomacia oveľa lepšiu vyjednávaciu pozíciu, omnoho širší priestor na manévrovanie a mohlo by vlastne v tej situácii, v ktorej sa nachádza Maďarsko interpretovať túto politickú udalosť v podstate, že je obeťou súčasného marazmu, ktorý je sociálny, ekonomický a politický v Maďarskej republike. Tým že Ján Slota a politika Slovenskej národnej strany, ktorá je zastúpená vo vláde, robia to čo robia, tak jednoducho Slovensko nemá túto výhodu a slovenská diplomacia má isté problémy, ako interpretovať slovenskú politiku voči Maďarsku. Čiže v podstate táto politika Jána Slotu veľmi oslabuje, inak by som povedal celkom dobré vyhliadky Slovenskej republiky, čo sa týka nejakého medzinárodného kontextu."*

Juraj Hrabko: *„Pani Czajliková?"*

Katarína Czajliková: *„Ešte v tejto súvislosti by som chcela zdôrazniť jednu vec, že pokladám za nie veľmi konštruktívne alebo nie veľmi dobré, ak sa celý tento slovensko-maďarský konflikt interpretuje ako konflikt dvoch štátov. Pretože v prvom rade tu ide o problémy, ktoré má maďarská menšina žijúca na území Slovenska, či už sú to tie sporné učebnice, alebo podpora pre školy, kde sú tiež niektoré otázniky a ďalší proste celý rad problémov. Tak treba vidieť túto rovinu. Že vlastne súčasná vláda urobila niekoľko krokov, ktoré smerujú k tomu, že situácia Maďarov na Slovensku sa zhoršuje a to menšinové status quo, ktoré sa spomínalo pri zostavovaní vlády v roku 2006 sa dnes dá konštatovať, že nebolo udržané."*

Juraj Hrabko: *„Ktoré? Ktoré kroky urobila? Vláda to popiera, myslím si, že aj predseda vlády Robert Fico naposledy hovoril, že sa nijakým spôsobom ani vláda, ani parlament, neublížili povedané v úvodzovkách, neznížili to status quo, čo sa týka aj príslušníkov maďarskej menšiny, nielen teda maďarskej, ale všetkých menšín, ale zostaňme trebárs pri tej maďarskej, takže budete musieť konkretizovať trochu, ktoré kroky podľa vás porušili to status quo.“*
Katarína Czajliková: *„No napríklad téma tých sporných učebníc.“*
Juraj Hrabko: *„To ešte nie je vyriešené, k tomu sa dostaneme, k tomu som sa chcel ešte dostať samozrejme, ale to nie je vyriešené ešte.“*
Katarína Czajliková: *„Áno, ale je úplne nepochopiteľné, že ako vlastne táto celá téma vznikla. Myslím si, že je úplne absurdné, aby toto bola politická téma. Aby politici rokovali o tom, že čo má a čo nemá byť v učebniciach, takže toto je veľmi konkrétna téma, ale sú tu aj ďalšie otázky, napríklad európske projekty alebo európske peniaze, ktoré môžu obce žiadať pre školy. Bolo niekoľko kôl vyhodnocovania projektov, kde neboli úspešné maďarské projekty, alebo teda projekty pre maďarské školy, a jednoducho ministerstvo nedalo odpoveď alebo proste nejaké vysvetlenie, ktorým by túto celú otázku vysvetlilo. Čiže stále je tam otázka, či tieto projekty neboli diskriminované len preto, lebo ide o maďarské školy.“*
Juraj Hrabko: *„Mali sme tu minule pána Berényiho z SMK a ten hovoril, že aj toto už je na dobrej ceste, že ministerstvo to už dalo aj tým školám. Ale Ivan Štulajter chcel reagovať.“*
Ivan Štulajter: *„Viete, otázka stojí, či bol narušený nejaký úzus, nejaká dohoda, či už písaná alebo nepísaná, medzi slovenskou politickou reprezentáciou a Maďarskom, tak si myslím, že v nejakom zásadnom... v zásadnej veci nebola. Zhoršila sa nálada. Pokiaľ sme pri tých učebniciach, uznávam že táto šarvátka, v podstate úplne nezmyselná, naozaj bola urobená snáď len preto, aby vyprovokovala v podstate maďarskú menšinu a maďarskú reprezentáciu na Slovensku a zrejme aj v Budapešti, ale upozorním na jedno stretnutie, ktoré som mal s bývalým predstaviteľom Strany maďarskej koalície, môžem to snáď povedať, pánom Kalmánom Petéczom, ktorý ma upozornil na to, že teda tá učebnica, pokiaľ sa bavíme o učebnici dejepisu pre 4. ročník je vlastne prekladom učebnice, z ktorej sa učia slovenské deti, a podstata toho problému nie je len v tom, že tá maďarská učebnica mala ten problém s písaním veľkých, teda vlastných mien, ale v tom, že táto učebnica je zlá z hľadiska obsahu. Táto učebnica, ako mi povedal, neobsahuje napríklad také významné výročie v dejinách tejto krajiny, ako je 17. november napríklad. My sme sa, my sa tu bavíme v podstate o absurdnom probléme, že akým spôsobom sa majú písať vlastné mená v maďarskej učebnici, že čo bude na začiatku, či bude slovník, ako... ale máme... ale úplne ideme bokom od témy tým, že sa maďarské a slovenské deti učia, poznatky naberajú, ktoré sú veľmi obskúrneho charakteru. Prvá poznámka. Druhá k tým eurofondom. No, pokiaľ slovenská vláda hovorí a pripúšťa to premiér Fico, že pokiaľ sú rozmiestnené eurofondy tak, že pokiaľ je niektorý uchádzač predstaviteľom vládnej koalície a dostane jednoducho prednosť pri rovnocenných projektoch. O rovnocennosti projektov rozhoduje jednoducho kto? Nejaká komisia na nejakej vládnej úrovni. Tak rovnako sa môžu cítiť diskriminovaní starostovia maďarských obcí, ako aj starostovia slovenských obcí, ktorí nie sú súčasťou vládnej koalície jednoducho, toto je problém, ktorý sa netýka len maďarskej menšiny, ale myslím sa týka naozaj celého Slovenska, že to je prístup, kedy sa nesúťaží férovo, ale sa jednoducho využívajú páky politického klientelizmu a v tomto myslím, že sme si úplne rovní s maďarskou menšinou, ako teda aj obce, kde nie je zastúpená vládna koalícia.“*
Juraj Hrabko: *„Ján Füle.“*
Ján Füle: *„Ivan Štulajter to pomenoval podľa mňa úplne presne. Menšiny, to je jedno, či sú to národnostné, náboženské, sexuálne, vždy sú náchylné cítiť sa v istom ohrození a je to úplne prirodzené a ten problém Slovenska je naozaj širší a netýka sa len maďarskej národnostnej menšiny a je to problém partokracie, že jednoducho strany si to tu rozparcelovali a rozdeľujú svojim, to znamená dotácie dostávajú ich starostovia a jednoducho je jedno že... spravodlivosť jednoducho tu neexistuje v tomto, a podobné je to s tými učebnicami, že my sa naozaj teraz zaoberáme tým, že ako budú učiť deti maďarskej národnosti, to je fakt, že mnohé učebnice, z ktorých sa učia slovenské deti sú jednoducho zle napísané, sú zle napísané a neučia sa tam veci, ktoré budú potrebovať pre život, to je prvá vec, a druhá vec, neučia sa tam o historických skutočnostiach, ktoré sú historickými skutočnosťami.“*

Juraj Hrabko: *„Len to už by bolo na ďalšiu tému.“*
Ján Füle: *„Samozrejme...“*
Juraj Hrabko: *„Toto je iná vec, ale toto je asi problém, ktorý trápi príslušníkov maďarskej menšiny tak, ako boli tie učebnice urobené, pani Czajliková chcela ešte, nech sa páči.“*
Katarína Czajliková: *„Samozrejme, ja s týmto môžem len súhlasiť, naozaj by som nechcela navodiť dojem, že si myslím, že všetky problémy tejto krajiny súvisia iba s utláčaním maďarskej menšiny, to určite nie, čiže naozaj môžem len súhlasiť s tým, čo bolo povedané, na druhej strane si myslím, že problémy, napríklad ktoré má v tomto prípade maďarská menšina, nie sú len problémami maďarskej menšiny, ale sú skutočne problémom demokracie celého štátu, takže je to vlastne celoslovenský problém, alebo aj problémom majoritnej spoločnosti a ešte k tým európskym fondom, európskym peniazom, je naozaj problematické to, že áno, je tu to podozrenie, že sa rozdeľujú na základe nejakých straníckych preferencií alebo teda straníckeho výberu a bohužiaľ ministerstvo nedokáže alebo nie je ochotné tieto podozrenia vyvrátiť, to znamená, že jednoducho nie je ochotné poskytnúť informácie, na základe ktorých sa rozhoduje o výbere projektov, čo je si myslím obrovský problém, pretože ako vieme, tak v tomto rozpočtovom období Európskej únie dostaneme zrejme najväčší balík, sú to miliardy korún z Európskej únie a je veľký problém si myslím, ak tieto peniaze nebudú rozdelené transparentne.“*
Juraj Hrabko: *„Ešte Ivan Štulajter chcel doplniť.“*
Ivan Štulajter: *„Ja tu vidím takú nebezpečnú tendenciu a tá spočíva v tom, že na jednej strane v slovenskej vláde sú zastúpené sily, ktoré reprezentujú niečo ako vulgárny nacionalizmus, sú to sily, ktoré boli pri moci v 90. rokoch a ja si myslím, že tá spomienka na západe za istých okolností je veľmi živá. Jednoducho Ján Slota a Vladimír Mečiar nie sú by som povedal nepopísané politické listy, ale naopak sú to veľmi silne exponovaní ľudia by som povedal v tej pamäti. V úvodzovkách pamäti politikov na západe. Ak sa k tomu spojí to, že Robert Fico zase začína symbolizovať vulgárnu ekonomickú politiku spôsobom, akým narába so zahraničnými investormi a investíciami, tak sa tu vytvára niečo, zmes, kedy Slovensko stráca svojich alebo môže strácať svojich spojencov na západe. A to je podľa mňa veľmi vážna vec, pretože taká malá krajina, ako je Slovensko, oproti... s mladou diplomaciou, závislá na dovoze zahraničného kapitálu, závislá na exporte svojich výrobkov, pri štáte, s ktorým má komplikované dejiny, Slovensko má komplikované dejiny s Maďarskou republikou, sa musí usilovať hľadať spojencov. Politika dnešnej vlády ide proti spojencom a v tom je táto politika podobná politike mečiarizmu 90. rokov.“*
Juraj Hrabko: *„To už sme zase ale trochu odbočili. Zostaňme ešte chvíľu pri tých učebniciach. Ani nie tak pri učebniciach, ako pri tom spoločnom vyhlásení podpísanom obidvomi premiérmi, tým štvorbodovým, učebnice boli jeden problém, ktorý tam bol spomenutý a obidve strany sa ho zaviazali vyriešiť k spokojnosti všetkých, dá sa tak povedať. Druhý problém, ktorý tam bol načrtnutý, ale problémom zostáva naďalej, je stále ten futbalový zápas v Dunajskej strede, resp. výsledky-nevýsledky vyšetrovania, maďarská strana, premiér Gyurcsány, pokiaľ viem, stále trvá na tom, že by chcel vidieť teda tie výsledky vyšetrovania. Je táto požiadavka oprávnená podľa vás? Pani Czajliková.“*
Katarína Czajliková: *„No, myslím si, že neprináleží mi hodnotiť to, môžem povedať svoj názor, myslím si, že naozaj neboli poskytnuté relevantné dôkazy, ktoré by vysvetľovali opodstatnenosť toho zásahu, naozaj ja som hovorila s ľuďmi, ktorí tam boli, a vlastne tieto výroky odzneli aj verejne, že jednoducho nedošlo k takým provokáciám, ktoré by odôvodňovali tak radikálny zásah polície. Samozrejme, ja som tam nebola, nevidela som to, ale veď sme počuli hneď v nasledujúcich dňoch po tom zásahu, že existujú videozáznamy, ktoré úplne jednoznačne potvrdzujú, že tam boli provokácie a že ten zásah bol opodstatnený, no tak prečo ich nezverejnia, čiže myslím si, že ak to samotná slovenská strana sľúbila, tak nechápem zrazu, kde je problém a prečo nechcú ukázať dôkazy, ktoré by jednoznačne potvrdzovali opodstatnenosť toho zásahu.“*
Juraj Hrabko: *„Ivan Štulajter.“*
Ivan Štulajter: *„Buď preto, lebo také dôkazy neexistujú, alebo naopak existujú a dokazujú, že ten zásah nebol primeraný. Ale chcel by som povedať, že podľa mňa nie len v záujme*

maďarskej strany je, ak to tak môžem povedať, mať dôkaz o primeranosti tohto zásahu, ale je to predsa v záujme aj slovenskej verejnosti vidieť to, či polícia zasahuje profesionálne, či jej zásahy sú adekvátne, a naopak, či nie je pod vplyvom politiky a jednoducho emócií, ktoré do takéhoto výkonu služby nepatria. Pretože keď polícia, keď budeme benevolentní voči zákrokom polície, lebo sú to všetko chuligáni, tak sa nám jednoducho môže stať, že odrazu bude polícia povedzme mlátiť ľudí, ktorí protestujú proti skládke v Pezinku. Čiže to je aj v záujme oboch štátov a verejnosti na obidvoch stranách vedieť teda, či polícia konala profesionálne a či nie.“

Juraj Hrabko: *„Ján Füle.“*

Ján Füle: *„Je to podľa mňa v záujme verejnosti, aby vedela, či sa polícia zachovala, ako sa zachovať mala, v tomto prípade nech mi je odpustené, nie je dôležité, či to boli občania Slovenska alebo občania Maďarska, jednoducho by sa mali chovať rovnako úplne ku každému...“*

Ivan Štulajter: *„Presne. Slovenský chuligán nie je lepší ako maďarský.“*

„...a maďarský premiér má asi povinnosť sa zastať svojich občanov, tak to robí. Je už jeho výber, či sa zastane aj takých občanov, ktorí sem prišli robiť to čo robili, lebo jednoducho to nie sú futbaloví fanúšikovia, a je samozrejme problém a opäť je to na ďalšiu debatu, kde by mali sedieť ľudia z futbalového zväzu a povedať, že kedy na Slovensku nastane ten čas, že sa na futbal bude dať ísť aj s malými deťmi. A jednoducho brať to ako sviatok športu a nie ako miesto, kde sa človek má báť, že prinajlepšom ho oblejú pivom.“

Juraj Hrabko: *„Dobre. Spomínali sme to, že premiér Gyurcsány navštívil Békešskú Čabu, proste pokračuje v krokoch, ktoré dá sa povedať nadväzujú na Komárno, slovenská vláda schválila novelu trestného zákona, ktorá sa bude týkať extrémistov, čo si myslíte o tejto novele, vieme že tam prišlo aj k sporu vlastne s mimovládnymi organizáciami, ktoré sa zaoberajú takýmito vecami, tie namietali, že ten pojem je dosť vágne formulovaný, môže sa týkať hocikoho, hocičoho, je to vlastne tak šité rýchlu mieru. Naviac vysvitlo, že sa vlastne ani doteraz nedá trestať za pálenie vlajky iného štátu ako slovenskej, čo je výtržníctvo, tým narážame na tie slová predsedu vlády Roberta Fica, že keby sa stalo to, čo sa stalo v Budapešti, to znamená, že v Bratislave pred maďarským veľvyslanectvom, keby niekto pálil maďarskú vlajku, tak by bol okamžite zatvorený. Ako vnímate tento krok? Ján Füle.“*

Ján Füle: *„Je to krok, je to A, povedané A. Ale to B je omnoho komplikovanejšie, a sme sa o tom možno aj v tomto štúdiu rozprávali ešte pred tou debatou, jednoducho skutoční extrémisti, nie tí srandisti zo Slovenskej pospolitosti, ale naopak ľudia s extrémnymi názormi, nepotrebujú slovenské ministerstvo vnútra aby ich registrovalo, a jednoducho urobia všetko preto, aby sa presadili spôsobmi, ktoré sú neprijateľné, ako sú to ozbrojené skupiny, ktoré sa naopak môže stať to, čo sa stalo pred niekoľkými dňami v Čechách, že jednoducho sa zorganizujú a zaútočia. Sú vyzbrojení, majú internet, vedia sa veľmi rýchlo zorganizovať tak, že sa budeme veľmi čudovať, ako vedia obísť tieto zákony, ktoré tak trošku teatrálne predstavujeme, miesto toho, aby boli tieto skupiny infiltrované agentami, aby sme vedeli, čo sa v nich deje, aby sa jednoducho nestalo to, že vrahov Daniela Tupého sme tu koľko hľadali? Jednoducho, nemajú... tam polícia nemá svojich ľudí, no to je omnoho širší problém ako prijať zákony, pretože niekto, čo je odsúdeniahodné, pálil slovenskú vlajku, ale ten problém je omnoho hlbší.“*

Juraj Hrabko: *„Pani Czajliková.“*

Katarína Czajliková: *„Absolútne s tým súhlasím, tiež si myslím že je evidentné, že tento návrh bol takpovediac šitý horúcou ihlou a má to byť akýsi deklaratívny krok smerom k maďarskej strane. Samozrejme je dobré, ak sa tým vláda zaoberá, ak prijíma opatrenia, ale taktiež si myslím, že sú to opatrenia, ktoré nejdú naopak do hĺbky problému, veď nakoniec sa to uvádza aj vo vyhlásení občianskych združení, ktoré majú viacročnú skúsenosť s touto problematikou a proste tam sa uvádza, že to je proces, vlastne príprava ľudí, príslušníkov polície na boj s týmito skupinami trvá viac rokov, takže v žiadnom prípade sa to nevyrieši nejakou novelou. Ale chcem povedať ešte jednu vec, že z tohto hľadiska je veľmi dôležitá vlastne tá klíma, ktorá existuje v spoločnosti a tu by som spomenula napríklad Maďarsko, kde ako vieme sú tieto skupiny viditeľné a v poslednom čase teda naopak spôsobujú aj problémy, a je to zrejme spôsobené s tým, že tá politická aj ekonomická situácia v Maďarsku je teda dosť kritická, až by*

som povedala v istom zmysle krízová a to je vždy situácia, ktorá napomáha tak povediac, alebo podporuje túto atmosféru v spoločnosti, čiže je veľmi dôležité aj to, aká je atmosféra v spoločnosti, či náhodou vládne sily nejako deklaratívne nepodporujú svojimi vyhláseniami tú atmosféru, ktorá napomáha tomu, že tieto sily zosilnejú.“

Juraj Hrabko: *„Ivan Štulajter.“*

Ivan Štulajter: *„V lete som si bol pozrieť v Malackách vztyčovanie toho kríža, ktorý vztyčuje Slovenská národná strana a počúval som Jána Slotu, ktorý v tom svojom expozé ľuďom na námestí hovorí o ohyzdnom vtákovi Turulovi, ktorý v podstate intonáciou, tou sémantikou tej reči je z môjho pohľadu jednoducho extrémista, a my teraz tu ideme prijímať aký zákon, akože čo tie zákony budú riešiť? Sú to len nejaké formálne akty a myslím že súčasná legislatíva je dosť silná na potieranie extrémneho konania. Otázkou je, či sa takáto legislatíva využíva, či tu existuje vôbec nejaká politická vôľa a systém s tým niečo robiť, presne jak Jano povedal, je to vec zložitejšia. Poviem to tak. Keď sa na námestie postaví 3000 ľudí, budú mať červené trenírky, cvičky, biele tričká, budú kričať „hu hu hu“, tak to čo bude, aký to bude, bude to extrémizmus? Ako ho postihneme? Jednoducho ten spôsob ako uniknúť spod nejakých zákonov a tak ďalej, nejakých formálnych prihlášok a registrácií je milión. Podstata extrémizmu je niekde naozaj tam, že tie sily sú schopné sa organizovať cez internet, sú militantné, sú jednoducho... majú svoju ideológiu a vôbec nepotrebujú nejakú štátnu pečiatku.“*

Juraj Hrabko: *„Ale štát potrebuje, štát potrebuje priestor a zákonný priestor, aby voči takýmto silám mohol zasiahnuť.*

Ivan Štulajter: *„Ja si myslím že ho má...“*

Juraj Hrabko: *„Pardon pán Štulajter. To je zrejme aj posledná otázka dnes, chcem sa opýtať, je lepšie, keď máme tie zákony na Slovensku, teraz hovorím o Slovensku, alebo keď absentujú, ako je tomu v Maďarsku. Čo si o tom myslíte?“*

Katarína Czajliková: *„No, myslím si, že nedá sa povedať, že by v Maďarsku absentovali, sú zrejme liberálnejšie, myslím si, že to je otázka pre expertov, keď ja veľmi pozitívne hodnotím to vyhlásenie tých občianskych združení, ktoré naozaj dlhé roky pracujú s touto tematikou a myslím si, že oni vypracovali celý rad odporúčaní, dokonca nejaký plán, ktorý by mal túto problematiku dlhodobo riešiť. Ja len chcem naozaj vyzdvihnúť, že sila a vplyv extrémistických skupín v spoločnosti je vždy veľmi silno spätá s tou celkovou atmosférou v spoločnosti. Či už ide o naozaj vážne problémy, politické, ekonomické, ako je tomu v Maďarsku, o permanentnú krízu v podstate, ktorá naozaj je živnou pôdou pre všelijaké extrémistické skupiny, alebo či už ide o situáciu akú máme na Slovensku, keď ako pán Štulajter spomenul, naozaj, z najvyšších postov dá sa povedať, alebo z najvyšších vrstiev štátnej moci vychádzajú pravidelne signály, ktoré akoby podporovali takéto myšlienky.“*

Juraj Hrabko: *„Ján Füle.“*

Ján Füle: *„Áno, táto... živnou pôdou pre extrémizmus je nálada v spoločnosti. Jednoducho nechcem zachádzať do nejakých extrémov aj ja, ale keď môže hovoriť minister spravodlivosti... mať antisemitské narážky v parlamente, alebo predseda Slovenskej národnej strany sa vyjadruje ako sa vyjadruje, tak potom si ľudia myslia, že áno, je to dovolené, je to svojím spôsobom tolerované aj z tých vrchných miest. Je dobré, že také zákony máme, aj keď existujú relevantné výskumy o tom, že existencia trestu smrti nemá vplyv na kriminalitu. Ale je samozrejme veľmi dobre, že máme prísne zákony a vieme to postihnúť a jednoducho tých ľudí potrestať, to je dobre. Len musíme urobiť ten krok B o ktorom som hovoril predtým.“*

Juraj Hrabko: *„Ivan Štulajter.“*

Ivan Štulajter: *„Ja len toľko, že nie som si celkom istý, že aké konanie koho tu na Slovensku vyvolalo nejaké nové a veľmi dôkladné preformulovanie trestného zákona, potieranie extrémizmu. Ja nepoznám ten podnet. Tu prišli maďarskí občania, to je v podstate vec Maďarska, neviem, na základe čoho to vzniká, okrem toho, že chceme byť, nejako vyzerať, že deklarujeme nejaký úmysel.“*

Juraj Hrabko: *„Dnešnými hosťami relácie z Prvej ruky boli zástupkyňa šéfredaktora denníka Új Szó Katarína Czajliková, publicista denníka Pravda Ján Füle a komentátor denníka Sme Ivan Štulajter. Ďakujem za zaujímavú besedu, želám všetko dobré, dovidenia.“*

Hostia: *„Dovidenia.“*

Juraj Hrabko: *„Vás vážení poslucháči aj v mene vysielacieho tímu zdraví moderátor Juraj Hrabko. Dopočutia opäť v pondelok pri ďalšej zaujímavej a aktuálnej téme, zostaňte dovtedy príjemne naladení v prítomnosti Rádia Slovensko. Pekný víkend.“*

* * *

Podľa § 16 **písm.** b) zákona č. 308/2000 Z. z.: *„Vysielateľ je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politickopublicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru. "*

Podľa § 3 písm. i) zákona č. 308/2000 Z. z.: *„politická publicistika je program tematicky zvyčajne spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje najmä komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam a názory politikov na jednotlivé témy,*“

Pojmy objektívnosť, nestrannosť, názory a hodnotiace komentáre nie sú v zákone č. 308/2000 Z. z. ani v súvisiacich normatívnych právnych aktoch bližšie špecifikované alebo definované, a teda spadajú do kategórie neurčitých pojmov. Pre neurčité pojmy platí zásada, že je vo výlučnej kompetencii správneho orgánu v procese aplikácie práva, aby vymedzil ich obsah.

Hlavnými kritériami objektivity sa vo všeobecnosti považujú: **relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stranenia.**

* * *

Predmetný program obsahoval komentáre prítomných analytikov printových médií k aktuálnym politickým udalostiam. Z tohto dôvodu Rada skonštatovala, že program *Z prvej ruky* zo dňa 21.11.2008 o cca 12:30 hod. je nutné charakterizovať ako politicko-publicistický program v zmysle § 3 písm. i) zákona č. 308/2000 Z.z. a skúmala súlad tohto programu s ustanovením § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z.

Hlavnými témami predmetného programu boli stretnutie premiérov Slovenskej republiky a Maďarskej republiky, policajný zásah na futbalovom zápase Slovan – Dunajská Streda, novela trestného zákona, v časti týkajúcej sa extrémizmu a sporné učebnice pre školy s vyučovacím jazykom maďarským. V predmetnom programe bolo zaznamenaných viacero vyjadrení, ktoré si podľa názoru Rady vyžadovali reakciu dotknutej strany alebo sprostredkovanie tohto stanoviska a v prípade vyjadrení osobného charakteru zásah moderátora programu cit.: *„Čiže v podstate táto politika Jána Slotu veľmi oslabuje, inak by som povedal celkom dobré vyhliadky Slovenskej republiky, čo sa týka nejakého medzinárodného kontextu.“, „Že vlastne súčasná vláda urobila niekoľko krokov, ktoré smerujú k tomu, že situácia Maďarov na Slovensku sa zhoršuje a to menšinové status quo, ktoré sa spomínalo pri zostavovaní vlády v roku 2006 sa dnes dá konštatovať, že nebolo udržané.“, „No, pokiaľ slovenská vláda hovorí a pripúšťa to premiér Fico, že pokiaľ sú rozmiestnené eurofondy tak, že pokiaľ je niektorý uchádzač predstaviteľom vládnej koalície a dostane jednoducho prednosť pri rovnocenných projektoch. O rovnocennosti projektov rozhoduje jednoducho kto? Nejaká komisia na nejakej vládnej úrovni.“, „Ja tu vidím takú nebezpečnú tendenciu a tá spočíva v tom, že na jednej strane v slovenskej vláde sú zastúpené sily, ktoré reprezentujú niečo ako vulgárny nacionalizmus, sú to sily, ktoré boli pri moci v 90. rokoch a ja si myslím, že tá spomienka na západe za istých okolností je veľmi živá. Jednoducho Ján Slota a Vladimír Mečiar nie sú by som povedal nepopísané politické listy, ale naopak sú to veľmi silne exponovaní ľudia by som povedal v tej pamäti. V úvodzovkách pamäti politikov na západe. Ak sa k tomu spojí to, že*

Robert Fico zase začína symbolizovať vulgárnu ekonomickú politiku spôsobom, akým narába so zahraničnými investormi a investíciami, tak sa tu vytvára niečo, zmes, kedy Slovensko stráca svojich alebo môže strácať svojich spojencov na západe... Politika dnešnej vlády ide proti spojencom a v tom je táto politika podobná politike mečiarizmu 90. rokov." „Buď preto, lebo také dôkazy neexistujú, alebo naopak existujú a dokazujú, že ten zásah nebol primeraný.", „Absolútne s tým súhlasím, tiež si myslím že je evidentné, že tento návrh bol takpovediac šitý horúcou ihlou a má to byť akýsi deklaratívny krok smerom k maďarskej strane.", „V lete som si bol pozrieť v Malackách vztyčovanie toho kríža, ktorý vztyčuje Slovenská národná strana a počúval som Jána Slotu, ktorý v tom svojom expozé ľuďom na námestí hovorí o ohyzdnom vtákovi Turulovi, ktorý v podstate intonáciou, tou sémantikou tej reči je z môjho pohľadu jednoducho extrémista, a my teraz tu ideme prijímať aký zákon, akože čo tie zákony budú riešiť?", „Áno, táto... živnou pôdou pre extrémizmus je nálada v spoločnosti. Jednoducho nechcem zachádzať do nejakých extrémov aj ja, ale keď môže hovoriť minister spravodlivosti... mať antisemitské narážky v parlamente, alebo predseda Slovenskej národnej strany sa vyjadruje ako sa vyjadruje, tak potom si ľudia myslia, že áno, je to dovolené, je to svojím spôsobom tolerované aj z tých vrchných miest."

Účastník konania na ústnom pojednávaní do zápisnice uviedol:
„Účastník konania skonštatoval, že za príklad nevyváženosti a nestrannosti bolo v predmetných správnych konaniach poukázané na malé časti jednotlivých programov z hľadiska kontextu celého programu boli tieto programy vyvážené a nestranné."

Rada posudzovala vyváženosť a nestrannosť celého predmetného programu a z tohto dôvodu posudzovala všetky konkrétne vyjadrenia v kontexte tohto programu.

Účastník konania ďalej na ústnom pojednávaní do zápisnice uviedol:
„Ide o program, ktorý sa vysiela naživo, sú pozývaný hostia z celého spektra a nie „jednofarební". Skladbou hostí sa účastník konania usiluje o zabezpečenie rôznorodosti názorov, ktoré odzneli v programe. Avšak nie je možné predvídať, ako dopadne konkrétna diskusia, moderátor má schválené témy, o ktorých sa bude diskutovať. Pripravuje sa na tieto témy po odbornej stránke. V predmetnom programe sa strieda viac moderátorov, aby bola zabezpečená rôznorodosť."

Z rozhodovacej praxe Rady vyplýva, že v prípade, že účastník konania nedokáže zabezpečiť priame vyjadrenie dotknutej strany je nutné, v zmysle zachovania objektivity, tieto argumenty recipientovi sprostredkovať iným spôsobom. Z uvedeného vyplýva, že na zachovanie objektivity nie je potrebné vždy sprostredkovať recipientovi argumenty dotknutej strany priamo, vyjadrením dotknutej strany, ale je nutné zabezpečiť vyváženosť programu sprostredkovaním argumentov druhej strany napr. moderátorom programu. Pre posúdenie súladu programu s ustanovením § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z. je rozhodujúce, či recipient v konečnom dôsledku dostal vyvážené a nestranné informácie a teda či bol oboznámený s názormi a argumentmi všetkých dotknutých strán, pričom nie je rozhodujúce, či predmetné názory a argumenty boli sprostredkované priamo dotknutou stranou. Uvedený výklad potvrdil Krajský súd v rozsudku č.k. 1 S 15/2008-54 zo dňa 10.7.2008, ktorým zamietol žalobu Slovenského rozhlasu o preskúmanie rozhodnutia zo dňa 6.11.2007 č. RL/110/2007. Predmetný rozsudok Krajského súdu potvrdil Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č. 2 Sžo 202/2008 zo dňa 18.3.2009.

Účastník konania ďalej na ústnom pojednávaní do zápisnice uviedol:
„Člen Rady poukázal na slabú úlohu moderátora pri vyvažovaní programu. Účastník konania skonštatoval, že moderátor nie je v programe na to, aby prezentoval svoje názory, moderátor je v programe na moderovanie. Jeho úloha je obmedzená na sledovanie obsahu programu a opravovať prípadné nepresností hostí"

Rada nesúhlasí s názorom účastníka konania z nasledujúcich dôvodov. Z rozhodovacej praxe Rady vyplýva, že úloha moderátora môže byť, v niektorých spravodajských a politicko-publicistických programoch rozhodujúca pre zabezpečenie objektívnosti a nestrannosti týchto programov. Ako vyplýva z uvedených argumentov práve prostredníctvom moderátora je možné zabezpečiť vyváženosť programu a to sprostredkovaním argumentov druhej strany. Je zrejmé, že v živom vysielaní nie je vždy možné sprostredkovať názor druhej strany napr. v prípade, ak sú v predmetnom programe sprostredkované nové skutočnosti, na ktoré dotknutá strana nemala možnosť reagovať a preto v tom čase ani stanovisko dotknutej strany neexistuje. V takýchto prípadoch je nutné, aby účastník konania zabezpečil vyváženosť informácií, ktoré odznejú v predmetnom programe napr. prostredníctvom moderátora, ktorý tvorí prítomnej strane názorového oponenta. V prípade osobných invektív na adresu neprítomnej osoby alebo skupiny osôb je moderátor povinný zasiahnuť a zabezpečiť, aby podobné informácie v predmetnom programe neodzneli. Je zrejmé, že v prípade živého vysielania má účastník konania limitované možnosti ako v takýchto prípadoch zasiahnuť. Je však nutné na tento fakt prítomného hosťa upozorniť. Jednou z foriem ako obmedziť výskyt osobných invektív v programe je aj zmena témy rozhovoru alebo odobratie slova predmetnému hosťovi.

Pri téme stretnutia premiérov Maďarska a Slovenska Rada zaznamenala snahu moderátora programu o vytvorenie názorovej opozície konkrétne na reakciu moderátora na vyjadrenie o zníženia miery ochrany práv menšín na Slovensku po nástupe novej vlády cit.: *„Ktoré? Ktoré kroky urobila? Vláda to popiera, myslím si, že aj predseda vlády Robert Fico naposledy hovoril, že sa nijakým spôsobom ani vláda, ani parlament, neublížili povedané v úvodzovkách, neznížili to status quo, čo sa týka aj príslušníkov maďarskej menšiny, nielen teda maďarskej, ale všetkých menšín, ale zostaňme trebárs pri tej maďarskej, takže budete musieť konkretizovať trochu, ktoré kroky podľa vás porušili to status quo.“*. V prípade diskusie o možnej diskriminácie škôl s vyučovacím jazykom maďarským, Rada zaznamenala reakciu moderátora cit.:*„Mali sme tu minule pána Berényiho z SMK a ten hovoril, že aj toto už je na dobrej ceste, že ministerstvo to už dalo aj tým školám.“* Ako vyplýva z prepisu predmetného programu v predmetnom programe odznelo viacero ďalších vyjadrení, ktoré negatívne hodnotili činnosť vládnych strán pri riešení maďarsko – slovenských vzťahoch, pri poskytovaní peňazí z eurofondov, pri hodnotení zásahu polície na futbalovom zápase Slovan – Dunajská Streda alebo negatívne hodnotili efektivitu novely trestného zákona týkajúcej sa extrémizmu. K predmetným vyjadreniam nebolo sprostredkované žiadne stanovisko dotknutej strany a moderátor predmetného programu pri týchto vyjadreniach nevytvoril žiadnym spôsobom názorovú oponentúru. V predmetnom programe tiež odzneli pomerne obsiahle vyjadrenia osobného charakteru, na ktoré moderátor programu nereagoval žiadnym spôsobom alebo reagoval iba konštatovaním cit.: *„To už sme zase ale trochu odbočili.“* Z tohto dôvodu rada skonštatovala, že moderátor programu zabezpečil názorovú oponentúru v predmetnom programe v minimálnej resp. nie dostatočnej miere. Rada dospela k záveru, že vzhľadom na rozsah a charakter vyjadrení prítomných hostí a vzhľadom na fakt, že účastník konania nezabezpečil v dostatočnej miere sprostredkovanie názorov a argumentov dotknutých strán, je zrejmé, že recipient dostal v konečnom dôsledku nevyvážené a jednostranné informácie.

Účastník konania ďalej na ústnom pojednávaní do zápisnice uviedol:
„Veľká časť relácie sa venovala tomu, aký je dôležitý dialóg medzi Slovenskou vládou a maďarskou vládou. Takáto informácia prispievajú k informovanosti poslucháčov. Spravodajské informácie, ktoré počas týždňa zaznejú, dostane poslucháč v predmetnom programe v súvislostiach a v kontexte.“

Rada nepopiera pozitívne aspekty programu (informovanosť poslucháčov, spravodajské informácie v kontexte, apelovanie na dialóg medzi Slovenskou a Maďarskou vládou), avšak tieto skutočnosti neboli hlavným predmetom skúmania v správnom konaní. Rada skúmala program z hľadiska zachovania objektívnosti a nestrannosti a vzhľadom na uvedené argumenty **Rada skonštatovala, že v predmetnom príspevku nedostal recipient objektívne**

a nestranné informácie. V predmetnom príspevku teda došlo zo strany účastníka konania k porušeniu povinnosti ustanovenej v § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.

* * *

U právnických osôb sa zodpovednosť za správne delikty zakladá zásadne bez ohľadu na zavinenie (objektívna zodpovednosť pre správny delikt).
Táto zásada platí aj v prípade zákona č. 308/2000 Z. z. ako aj zákona č. 71/1967 Zb., ktoré nevyžadujú pri preukázaní, či došlo k správnemu deliktu dokazovať zavinenie, alebo dokonca úmyselné konanie. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo, alebo nie. Tomu, že sa v tomto prípade nielenže nedokazuje zavinenie, ale ani sa nerozlišuje medzi zavinením úmyselným alebo nedbanlivostným, svedčí aj skutočnosť, že ani jeden z cit. zákonov neobsahuje tzv. liberačné dôvody, ktoré by umožnili zbaviť sa zodpovednosti za správny delikt. Okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu zákona, môžu byť zohľadnené pri ukladaní druhu sankcie, ale nie sú dôvodom na zastavenie správneho konania.

P o u č e n i e

Proti rozhodnutiu o uložení sankcie podľa § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. (upozornenie na porušenie zákona) sa v zmysle zákona č. 308/2000 Z. z. nie je možné odvolať. Rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa § 247 a nasl. OSP.

V zmysle § 52 zákona č. 71/1967 Zb. rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať, je právoplatné a vykonateľné oznámením účastníkovi konania.

* * *

Toto rozhodnutie sa vydáva v štyroch rovnopisoch:
1x účastník konania: Slovenský rozhlas, vysielateľ na základe zákona
1x Rozhlasová rada
2x Rada pre vysielanie a retransmisiu

Prof. Miloš Mistrík
predseda
Rady pre vysielanie a retransmisiu